

ליה דנהי דשייך לומר דהחיוצ הוא על צ' הדברים, על היציאה לחרות וגם על שנעשינו עצדי ה', אבל לומר שכל החיוצ רק על כך שנעשינו עצדי ה' הוא חידוש, וצ"ע בזה].

והנה אחר ההגדה יש נוהגים לומר שיר השירים, ובפשטות הטעם בזה משום שמרומז בו ענין יציאת מצרים כמש"כ רש"י בפירושו לשיר השירים. ברם לפי האמור יל"פ דלאחר שאמרו ההגדה וסיפרו על יציאת מצרים ממילא מתחזק באדם ענין אהבת ה'. דהלל התכלית של יציאת מצרים הייתה 'אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים להיות לכם לאלקים', וכמו שאומרים בהגדה 'מתחילה עוצדי ע"ז היו אבותינו ועכשיו קרצנו המקום לעבודתו', דה' בחר בעם ישראל שהם יהיו עצדיו וכמש"נ שביציאת מצרים נעשינו עצדי ה' עד שאי אפשר לנו להיות עצדים לשום אדם רק לה' לצדו, וממש כמו שיש לו להקצ"ה עצדים בשמי השמים שהם המלאכים, כן רצה מלאכים כאן בעוה"ז ובחר בישראל לזה, דגם קודם יציאת מצרים היה עם ישראל, ומה שנוסף עתה ע"י יציאת מצרים הוא 'להיות לכם לאלקים' שנעשינו עצדיו בעולם הזה. וכאשר יתבונן האדם בזה ראוי שתתחזק בו אהבת ה', שכן הקצ"ה בורא כל העולמות וכל מה שנעשה הכל מכוחו יתברך ומחסדיו, כל חיותינו ואכילתנו ואורחותינו הכל מחסדיו שכל עת ורגע, ויש לו שרפים ואופנים וחיות הקודש לאין מספר, ואף כל אותם העולמות והכוכבים והגלגלים

ואותנו הוציא משם וגו', ועל דבר זה למה הקצ"ה בתורה וזכרת כי עצד היית כלומר כאילו אתה בעצמך היית עצד ויציאת לחרות ונפדית' ע"כ, משמע דכל דור ודור חייב אדם וכו' קאי על היציאה לחרות מקושי השעבוד. [ועי' בהגדה 'מעשה נסים' לצעל נתיבות המשפט שכתב 'בכל דור ודור אין הכוונה שחייב לראות את עצמו כאילו הוא יצא ממצרים משום שאם לא הוציא אבותינו גם אנחנו היינו משועבדים לפרעה, דאם כן יאמר בכל הניסים שנעשו לאבותינו שחייב לראות עצמו כאילו הנם נעשה לו, כגון בנס של אחשוורוש שנגזר על כל ישראל למיתה, ואם ח"ו הייתה מתקיימת גזירתו אנו לא באנו לעולם, וכן בכל הניסים שנעשו לאבות יהיו הצנים מחוייבים לצרף על הנם שנעשה להם וכו' וכו' לכן נראה דודאי אם היינו עושין עיקר השמחה הנם מה שיצאנו ממרידות של שעבוד הגלות לא היינו מזכירין עצמינו בהצרכה ובהנם כלל, כיון שאנחנו לא יצאנו מהמרידות, רק מפני עשותינו עיקר הנם ביציאת מצרים הגאולה שהוא מה שנקנינו לעצדים לו יתברך וכו' וזוהי אהבתנו ועם היוצאים שוים, ולזה מצרכין אשר גאלנו וגאל את אבותינו שהגאולה הוא ענין הקנין וכו' שעיקר השמחה הגאולה שהוא הקנין שנעשה מחמת היציאה, ובנם הגאולה כולנו שוין' ע"ש. הרי שנקט דחייב אדם לראות את עצמו קאי רק על זה שנעשינו עצדי ה'. וצ"ע מנא

קדושה בחפצא ועל זה שיך פדיון לסלק את
חלות מהחפצא. וגאולה שיך בדבר שאין
חלות בחפצא אלא דין גרידא, כגון צמי ערי
חומה שנאמר בהם 'גאולה תהיה להם',
דע"י הגאולה לא פקע שום חלות מהחפצא
כיון שגם קודם לכן לא היה צו חלות אלא
דין גרידא.

והנה צ' דינים יש בשעבוד העבדות, האחד
חלות שם עבד על גוף העבד דאפילו
בשעה שאינו עובד מיקרי עבד דשיך
ומשועבד לאדונו. והשני שהאדון משתעבד צו
והוא עובד עצור וזה שיך אף בלא חלות
בגוף האדם דמיקרי עבד, אלא שצפועל
משועבד לו ועובד לו. ובשעבוד ישראל
במצרים היו צ' החלקים הללו, דגם היה גופם
משועבד למצרים, וגם נשתעבדו בהם צפועל
ועבדו להם.

וראייה לזה שהיה להם דין עבדים בגופם
מלכד מה שנשתעבדו בהם צפועל,
דהנה כתיב צפרשת צא 'ויקרא למשה
ולאהרן לילה ויאמר קומו צאו מחוך עמי
וגו' (שמות יב, לא), ואיתא בילקוט שמעוני
שם (רמז רח) דמשה אמר לפרעה 'אמור
הרי אתם צרשותכם הרי אתם עבדיו של
הקב"ה, התחיל פרעה צווח לשעצר הייתם
עבדי אצל עכשיו הרי אתם בני חורין הרי
אתם צרשותכם וכו' ע"כ. וצ"צ דהא כבר
אמר קומו צאו ומה היה צריך להוסיף,
אמנם הציאור הוא דכיון שהיה להם דין

שאין להם קץ כולם צעלי דעה ומהללים את
ה' כמו שכתב הרמב"ם, ומחוך כל צבא
השמים והארץ נצחרנו אנו להיות עבדיו,
והלא אפילו על משרה קטנה כאן בעוה"ז
שמת האדם ומודה על כך, עאכ"כ על משרה
רמה וגבוהה כזו כמה חסד הי"ת יש בזה, כל
זה צריך להציא כל יהודי שיהיה לצו מלא
צאהבת ה'. והנה כתב הרמב"ם (פ"י
מתשובה ה"ג) 'וכילד היא האהבה הראויה
הוא שיאהב את ה' אהבה גדולה יתירה עזה
מאוד וכו' וכל שיר השירים משל הוא לענין
זה' ע"כ, הרי שכל ענין שיר השירים הוא
אהבת ה', וממילא לאחר ההגדה וסיפור
יציאת מצרים שנעשינו צה לעבדיו זהו הזמן
המתאים לומר את מגילת שיר השירים
שיסודה אהבת ה'. [ומוצא על הגר"א בספר
מנוחה וקדושה שער התורה ח"צ דצליל פסח
בגמר הסדר היה הגר"א מסתגר בחדרו ואיש
לא ידע מעשהו שם אז, ואחד נכנס פעם
בהצבא לראות מעשהו וראה את הגר"א
אומר שיר השירים בכזו השתוקקות לה' עד
שנפל מתעלף כמו מת מרוצ אהבת ה'].

הגר"ח ז"ל דקדק צהא דאמרינן
'מעבדות לחרות וכו'
ומשעבד לגאולה', דלכאורה יש כאן
כפל לשון דמעבדות לחרות היינו משעבד
לגאולה. ואמר הגר"ח ז"ל דיש חילוק בין
פדיון ובין גאולה, דפדיון שיך בדבר שיש
צו חלות, כגון הקדש ומעשר שני שיש חלות